

Negeren crypto is onverantwoord

Door Gerrie Spaansen Fotografie Cor Salverius Fotografie

Zes experts bespreken de mogelijkheden en de toekomst van crypto-investeringen. Gespreksleider Bert Slagter legt hen de vraag voor hoe de toenemende institutionalisering van cryptovaluta de markt beïnvloedt en of crypto's inmiddels een plek verdienen in een beleggingsportefeuille. De consensus is duidelijk: ondanks de risico's is het onverantwoord om als belegger de mogelijkheden van crypto's te negeren.

De cryptomarkt is de afgelopen jaren enorm geëvolueerd. Werd het ooit gezien als een nichemarkt voor techneuten en speculanten, inmiddels is het uitgegroeid tot een wereldwijd fenomeen dat door steeds meer particuliere en institutionele beleggers serieus wordt genomen. Toch is nog niet iedereen helemaal om. Koen Bender vertelt dat hij vaak vragen krijgt over zijn houding ten opzichte van cryptovaluta's, vooral wanneer de zogenaamde 'crypto-winter' voorbij lijkt te zijn en beleggers elkaar in de kroeg vertellen over hun successen. 'Iedere particuliere belegger vertelt graag zijn succesverhalen', merkt hij op. 'Maar ik blijf kritisch. Ik moet de waarde van een munt kunnen duiden voordat ik die serieus neem.' Tegelijkertijd onderkent Bender dat de wereld verandert. 'Onze klanten zijn vaak nog jong en niet bezig met cryptomunten, maar die tijd komt. Als ondernemer moet ik voorbereid zijn op de toekomst.'

Waaruit bestaat de markt voor crypto?

Marcel Burger schetst een beeld van een complexe, gelaagde markt die veel meer omvat dan alleen de bekende cryptovaluta's zoals Bitcoin en Ether. 'De markt bestaat uit verschillende soorten assets, zoals utility tokens, security tokens, stablecoins en gedecentraliseerde financiële producten', aldus Burger. 'Dit maakt het voor beleggers noodzakelijk om een gedetailleerd inzicht te ontwikkelen welke van deze assets daadwerkelijk waarde

toevoegen en welke voornamelijk speculatief zijn.'

Hij benadrukt dat er een verschuiving gaande is van speculatie naar het ontwikkelen van reële toepassingen voor deze technologieën. 'In 2017 deelde ik de markt nog eenvoudig op in Bitcoin en smart contracting platforms zoals Ethereum en toepassingen die daarop werden gebouwd, maar inmiddels is het palet wel wat complexer geworden', vertelt hij. 'Bitcoin blijft een categorie op zich, terwijl infrastructuur zoals Ethereum, Avalanche en Solana inmiddels ook een belangrijke rol spelen. Daarnaast zie je de opkomst van tokenized real world assets, die het eigendom of een aandeel vertegenwoordigen in fysieke assets, zoals vastgoed, grondstoffen of kunst. Ook heb je de opmars van memecoins, die niet door iedereen enthousiast ontvangen worden.'

Jeroen Tielman legt uit dat de cryptomarkt tegenwoordig veel meer is dan een speculatieve handel in digitale valuta's. 'Er zijn nu verschillende soorten tokens. Tokens als valuta's zijn maar een klein deel van de markt,' zegt hij. 'De markt is volwassen aan het worden en het is belangrijk dat beleggers deze diversiteit begrijpen.'

Hij noemt als voorbeeld het Ethereum-netwerk. De 'native' Ether-tokens worden gebruikt om te betalen voor de diensten van het netwerk en het gebruik van gedecentraliseerde applicaties (dApps). Het is dus een productieve asset. 'Dit maakt ze een interessante aanvulling op de markt, omdat ze niet gebonden zijn aan de traditionele kenmerken van valuta's,' legt Tielman uit. 'Je kunt ze zien als het equivalent van aandelen in een nieuw soort bedrijfsmodellen waarbij de diensten niet geleverd worden door een centraal bedrijf, maar door een decentraal netwerk.'

Volgens Tielman ligt de kracht van de cryptomarkt in de achterliggende technologie van decentralized trust, die steeds meer economische processen on-chain plaatst. 'Ongeveer een derde van het wereldwijde bbp is gerelateerd aan vertrouwen. Deze processen kunnen in de toekomst efficiënter worden uitgevoerd via decentrale netwerken. Dit alleen al

Voorzitter:

Bert Slagter,
Bitcoin Alpha

Deelnemers:

Koen Bender,
Mercurius Vermogensbeheer
Marcel Burger,
AMDAX
Jan Dubach,
Crowe Foederer Family
Office
Joost Elsenburg,
HVG Law
Menno Martens,
VanEck
Jeroen Tielman,
Theta Capital

VOORZITTER

Bert Slagter

Bert Slagter is ondernemer, schrijver en spreker, verbonden aan kennisplatform LekkerCryptisch.nl en schrijver van het boek 'Ons geld is stuk'. Zijn focus ligt op het snijvlak tussen technologie en economie: van macro-economie en digitaal centralebankgeld tot Bitcoin, decentralized finance en digitale eigendomsrechten. Hij maakt deze vaak complexe materie toegankelijk in artikelen, kranten, radio, televisie en podcasts.

Koen
Bender

Koen Bender is Oprichter en Eigenaar van Mercurius Vermogensbeheer. Hij is een ervaren beleggingsspecialist met brede private banking kennis. Hij is een sparringpartner voor alle relaties, waarmee hij veelal een vertrouwensband heeft. Zijn focus ligt op rendement in combinatie met risicoreductie. Bender verschijnt regelmatig in de media.

Marcel
Burger

Marcel Burger heeft meer dan veertien jaar professionele ervaring in financiële markten in verschillende functies. Hij werkte voor Optiver, VanderMoolen, EY en Achmea Investment Management. Begin 2018 richtte hij BurgerCrypto op, waarmee hij de eerste discretionaire dienstverlener was op het gebied van cryptovermogensbeheer. Amdax nam in 2020 BurgerCrypto en Burger ging daar verder als Chief Investment Officer.

Jan
Dubach

Jan Dubach is Partner bij Crowe Foederer Family Office. Na circa 25 jaar als bankier actief te zijn geweest, is hij overgestapt naar de buy-side van de markt. Als financieel planner en vermogensregisseur helpt hij klanten inzicht verkrijgen waar zij financieel op af koersen en of dit tot het realiseren van hun wensen en doelstellingen leidt.

Joost
Elsenburg

Joost Elsenburg is Advocaat bij HVG Law te Amsterdam. Hij is Specialist in Financieel Recht, waaronder de MiCAR, en is sinds 2005 werkzaam in de financieel regulatoire sector. Hij begon bij de AFM en werkte vervolgens voor verschillende advocatenkantoren en banken in Nederland. Elsenburg is ook Redacteur bij het 'Tijdschrift voor Financieel Recht in de Praktijk' en 'Eye on Finance'.

Menno
Martens

Menno Martens is Crypto Specialist en Product Manager EU Crypto ETN's bij VanEck. Voorheen was hij DLT Specialist bij DNB. Martens houdt zich actief bezig met beleggen en het bouwen van crypto sinds 2016.

Jeroen
Tielman

Jeroen Tielman is werkzaam bij Theta Blockchain Ventures als Head Institutional Relations. Daarnaast ontwikkelt hij SDG6-projecten en is hij INED van een aan de HK Stock Exchange genoteerd vermogensbeheer bedrijf. Hiervoor was Tielman oprichter en CEO van IMQubator en voordien van een investment product-engineering boutique. Hij begon zijn carrière bij ABN AMRO. Tielman heeft een doctoraal-diploma (EUR) en is geregistreerd beleggingsanalist.

geeft het enorme potentieel van deze technologie aan.'

Crypto als betaalmiddel

Een van de kernvragen van de rondetafel-discussie is of cryptovaluta's ooit op grote schaal geaccepteerd zullen worden als betaalmiddel en welke stappen nodig zijn om dit te realiseren. Jan Dubach legt uit dat de acceptatie van crypto als betaalmiddel afhangt van de stabiliteit van de waarde. 'Zolang cryptomunten zoals Bitcoin en Ether extreem volatiel blijven, zullen ze niet op grote schaal als betaalmiddel geaccepteerd worden', aldus Dubach. 'Zowel bedrijven als consumenten hebben behoefte aan een vorm van stabiliteit in hun transacties, en dat ontbreekt momenteel nog.'

Bert Slagter geeft aan dat de gemiddelde consument nog steeds niet goed begrijpt hoe cryptovaluta werkt en dat dit een belangrijke barrière vormt voor de adoptie van crypto's als betaalmiddel. 'Technologieën zoals het Lightning Network, die snellere en goedkopere transacties mogelijk maken, zijn veelbelovend, maar het zal nog jaren duren voordat deze technologieën volledig zijn uitgerold en geaccepteerd', aldus Slagter. 'We hebben nog een lange weg te gaan voordat crypto net zo gebruiksvriendelijk is als traditionele betaalmethoden zoals creditcards of bankoverschrijvingen.'

Stablecoins

Bender wijst op het succes van stablecoins als een belangrijke stap in de richting van bredere acceptatie. 'Stablecoins, die gekoppeld zijn aan fiatvaluta zoals de dollar,

'Iedere particuliere belegger vertelt graag zijn succesverhalen, maar ik blijf kritisch. Ik moet de waarde van een munt kunnen duiden voordat ik die serieus neem.'

bieden een stabiele waarde die noodzakelijk is voor de acceptatie van cryptobetalingen', zegt Bender. Hij merkt echter op dat er nog steeds technologische uitdagingen zijn die overwonnen moeten worden, zoals het verbeteren van de snelheid en schaalbaarheid van blockchainnetwerken om betalingen op grote schaal mogelijk te maken. Ondanks de groei van stablecoins, zijn de meeste cryptomunten volgens hem nog te volatiel om als betrouwbaar betaalmiddel te kunnen fungeren. 'De huidige cryptomarkt wordt nog steeds gedomineerd door speculanten. Voordat cryptovaluta's kunnen worden beschouwd als echte valuta's, moeten ze een veel stabielere karakter krijgen.' Hij waarschuwt dat het overtuigen van speculanten om een stabiele munt te accepteren een proces van jaren zal zijn.

Joost Elsenburg voegt daaraan toe dat stablecoins, zoals die van Tether en USD Coin, een belangrijke rol spelen in de verdere professionalisering van de cryptomarkt. 'Stablecoins bieden een manier om waarde stabiel op te slaan en te verhandelen, zonder de volatiliteit die inherent is aan veel andere cryptovaluta. Dit maakt ze aantrekkelijk voor zowel particuliere beleggers als institutionele partijen die willen experimenteren met crypto, maar nog terughoudend zijn vanwege de extreme koersschommelingen.' Ook Elsenburg denkt dat een grotere acceptatie van stablecoins een noodzakelijke stap is om van crypto een mainstream betaalmiddel te maken.

Welke crypto's hebben toekomst?

Er zijn op dit moment veel verschillende cryptovaluta's, maar die zullen niet allemaal de tand des tijds doorstaan. Menno Martens voorziet dat de markt op den duur zal consolideren. 'Op een gegeven moment zal de markt zich zuiveren van veel van de kleinere, minder relevante munten. Uiteindelijk blijven alleen de munten met een sterke basis en waardevolle use cases over', aldus Martens. Hij verwijst naar technologieën zoals smart contracts, die door platforms zoals Ethereum worden ondersteund, als belangrijke factoren in het toekomstige succes van cryptomunten.

Burger is optimistischer over de toekomst van de cryptomarkt, maar erkent dat er een grote scheiding zal plaatsvinden tussen

'Zolang cryptomunten zoals Bitcoin en Ether extreem volatiel blijven, zullen ze niet op grote schaal als betaalmiddel geaccepteerd worden.'

munten die daadwerkelijk waarde bieden en degenen die vooral speculatief van aard zijn. 'Er is een enorme hoeveelheid innovatie in de cryptomarkt, en dat is wat het zo spannend maakt. We zien nieuwe technologieën opkomen, zoals decentralized finance (DeFi) en non-fungible tokens (NFT's), die volledig nieuwe manieren bieden om waarde te creëren en te verhandelen.'

De recente goedkeuring van Bitcoin- en Ether-ETF's door de Amerikaanse Securities and Exchange Commission (SEC) is een indicatie dat crypto meer mainstream wordt, stelt Slagter. 'De ETF's van BlackRock en Fidelity bieden institutionele beleggers een gereguleerde en veilige toegang tot de cryptomarkt, zonder dat ze direct cryptovaluta hoeven aan te houden. Dit kan een grote katalysator zijn voor verdere acceptatie van crypto als beleggingscategorie.' Slagter voorspelt dat andere financiële instellingen zullen volgen, wat vervolgens leidt tot verdere institutionalisering van de cryptomarkt.

Innovaties dankzij crypto

De opkomst van tokenisatie, waarbij fysieke assets zoals vastgoed, aandelen of kunst worden omgezet in digitale tokens op de blockchain, wordt besproken als een van de meest veelbelovende ontwikkelingen binnen de cryptomarkt. Tielman is enthousiast over de mogelijkheden die deze technologie biedt voor beleggers. 'Tokenisatie stelt ons in staat om assets die voorheen moeilijk verhandelbaar waren, zoals onroerend goed of illiquide effecten, te fractioneren en toegankelijk te maken voor een veel bredere groep beleggers. Dit kan een revolutie teweegbrengen in hoe we investeren en hoe we waarde toekennen aan bepaalde assets.'

Burger sluit zich hierbij aan en benadrukt dat tokenisatie niet alleen beleggingen >

toegankelijker maakt, maar ook nieuwe vormen van liquiditeit creëert. ‘Voorheen was het haast onmogelijk voor kleinere beleggers om te investeren in zaken zoals luxe vastgoed of kunstwerken, omdat deze assets vaak alleen beschikbaar waren voor de ultra-rijken. Tokenisatie biedt een manier om deze assets op te splitsen in kleinere delen, waardoor ook kleinere investeerders kunnen deelnemen aan deze markten.’

Toch zijn er ook risico's verbonden aan deze nieuwe technologie, waarschuwt Martens. ‘Hoewel tokenisatie veelbelovend is, is het ook belangrijk om te erkennen dat de markt nog in de kinderschoenen staat. Er is nog veel onduidelijkheid over de juridische status van getokeniseerde assets, vooral wanneer het gaat om eigendomsrechten en aansprakelijkheid. Dit zijn vraagstukken die eerst opgelost moeten worden voordat tokenisatie echt mainstream kan worden.’

Regelgeving

Regelgeving zal een belangrijke rol spelen in het verder professionaliseren van de cryptomarkt, onderstreept Elsenburg. ‘Aan de ene kant kan regelgeving helpen om beleggers te beschermen en een stabielere klimaat te creëren. Aan de andere kant bestaat het risico dat te strikte regels innovatie verstikken en de groei van de markt belemmeren.’

Elsenburg legt uit dat de juridische infrastructuur rond crypto nog steeds in ontwikkeling is, wat beleggers onzeker maakt over de langetermijnrisico's. ‘We zien dat overheden en regelgevende instanties wereldwijd worstelen met de vraag hoe ze cryptomunten en blockchain-technologie moeten reguleren’, zei Elsenburg. ‘Er zijn nog veel grijze gebieden, vooral als het gaat om de juridische status van bepaalde cryptovaluta's en het eigendom van digitale assets.’

De MiCA-verordening (Markets in Crypto-Assets) van de Europese Unie zien de panelleden als een positieve ontwikkeling die kan bijdragen aan het vertrouwen in de markt. Elsenburg merkt op dat MiCA een kader biedt waarbinnen cryptobedrijven kunnen opereren zonder voortdurend bang te hoeven zijn voor juridische complicaties. ‘Dit is een belangrijke stap voorwaarts voor de sector. Het geeft beleggers meer zekerheid dat ze beschermd worden tegen fraude en duidelijke richtlijnen voor hoe bedrijven in de cryptomarkt moeten opereren. Het zal wel tijd kosten om de regelgeving volledig te implementeren en ervoor te zorgen dat beleggers voldoende bescherming genieten’, aldus Elsenburg.

Toch zijn er nog steeds veel vragen rondom de exacte invulling van de regelgeving. Dubach stelt dat veel familiebedrijven nog wachten op verdere duidelijkheid voordat ze besluiten om serieus te investeren in crypto. ‘Er is nog te veel onzekerheid over hoe crypto precies gereguleerd wordt en wat de langetermijnimplicaties zijn voor beleggers.’

Crypto in de beleggingsportefeuille

Een centrale vraag tijdens de rondetafel-discussie is of cryptovaluta's een plaats verdienen in een gediversifieerde beleggingsportefeuille. Bender benadrukt dat de correlatie tussen crypto en traditionele assets zoals aandelen en obligaties relatief laag is, wat crypto een aantrekkelijk diversificatiemiddel maakt. ‘Crypto kan een waardevolle toevoeging zijn voor beleggers die op zoek zijn naar nieuwe manieren om hun risico's te spreiden’, meent Bender. ‘Het biedt een manier om te diversifiëren buiten traditionele markten, vooral in tijden van economische onzekerheid.’

Tielman wijst echter op de complexiteit van het beleggen in crypto. ‘Het is niet voldoende om simpelweg cryptomunten aan te schaffen en te wachten op waardeinstijgingen’, zei hij. ‘Je kunt het zien als een explosie van nieuwe startups. Voor een aantal biedt de technologie een echt vliegwiel, voor andere toepassingen zou een traditioneel, gecentraliseerd model beter zijn. Om dit onderscheid te maken, moet je diep in de materie zitten.’

‘Tokenisatie biedt een manier om dure assets op te splitsen in kleinere delen, waardoor ook kleinere investeerders kunnen deelnemen aan deze markten.’

Martens benadrukt dat, hoewel de adoptie van crypto groeit, veel institutionele beleggers nog steeds terughoudend zijn. 'Voor veel institutionele partijen blijft crypto te risicovol, vooral gezien de extreme volatiliteit van de markt', geeft hij aan. 'Hoewel er zeker voordelen zijn, zoals diversificatie en het potentieel voor hoge rendementen, zijn er ook aanzienlijke risico's die niet genegeerd kunnen worden.'

Institutionalisering van crypto

Een belangrijke vraag is hoe ver we nog verwijderd zijn van het moment waarop institutionele beleggers crypto beschouwen als een volwaardige beleggingscategorie, naast traditionele beleggingen zoals aandelen, obligaties of vastgoed.

Bender is optimistisch over de snelheid waarmee deze ontwikkeling plaatsvindt. 'De toetreding van grote spelers zoals BlackRock en Fidelity is een gamechanger. Het feit dat deze instellingen nu ETFs aanbieden die gebaseerd zijn op cryptovaluta's, betekent dat crypto steeds meer wordt geaccepteerd als een serieuze beleggingscategorie. Dit zal andere institutionele beleggers waarschijnlijk aanmoedigen om ook de sprong te wagen.'

Burger vult aan: 'Ik merk dat er steeds meer interesse is voor crypto bij institutionele partijen en dat vooral family offices makkelijker de stap maken naar crypto. Toch zien we daar ook nog wat terughoudendheid. De volatiliteit in combinatie met excessen in de markt zorgden ervoor dat sommige partijen toch hebben afgezien van het investeren in crypto. Maar zodra de vorige all time highs beslecht worden, verwacht ik dat de interesse versneld oplaait. Institutionele partijen bewegen daarin wat langzamer dan de family offices, maar zullen de stap ook gaan maken.' Volgens hem vindt er een langzame, maar gestage verschuiving plaats, waarbij beleggers steeds meer interesse tonen in crypto als een diversificatiemiddel binnen hun portefeuilles.

Martens denkt dat er nog een lange weg te gaan is voordat crypto volledig wordt geïntegreerd in de portefeuilles van institutionele beleggers. 'De meeste institutionele partijen zitten nog in de fase van verkenning', zei hij. 'Er is veel interesse, maar ook

'Er zijn nog veel grijze gebieden, vooral als het gaat om de juridische status van bepaalde cryptovaluta's en het eigendom van digitale assets.'

veel onzekerheid. Beleggers willen meer duidelijkheid over de regelgeving en de risico's voordat ze zich volledig op crypto storten.'

Burger benadrukt dat duidelijke regelgeving noodzakelijk is om het vertrouwen van institutionele beleggers te winnen. 'Institutionele beleggers zijn op zoek naar zekerheid en bescherming', zei hij. 'Regulering kan helpen om de markt te professionaliseren en ervoor te zorgen dat beleggers zich beschermd voelen tegen fraude en misbruik. Maar tegelijkertijd moeten we ervoor zorgen dat de regelgeving innovatie niet in de weg staat.'

De trein is vertrokken

Volgens Tielman is het essentieel dat institutionele beleggers de ontwikkeling van blockchain-technologie serieus onderzoeken, ongeacht hoe vroeg de fase is waarin deze zich momenteel bevindt. 'Het is onverantwoord om niet serieus naar de implicaties van deze technologie te kijken,' stelt hij. Tielman benadrukt dat – zelfs als >

‘Voor veel institutionele partijen blijft crypto te risicovol, vooral gezien de extreme volatiliteit van de markt.’

ze er niet direct in kunnen investeren – het belangrijk is dat institutionele beleggers begrijpen welke impact blockchain kan hebben op bestaande portefeuilles, met name in sectoren zoals de financiële sector.

‘Zelfs als je sceptisch staat tegenover de ideologie achter Bitcoin en Ethereum, is het vanuit een risicomanagement- en portfoliomanagementperspectief belangrijk om crypto serieus te overwegen’, stelt Tielman. ‘Blockchain introduceert een totaal nieuw, gedecentraliseerd, bedrijfsmodel, dat steeds meer zal concurreren met bestaande, centrale bedrijven en instituten. De trein is vertrokken. We weten nog niet precies hoe deze technologie zich zal ontwikkelen, maar het is duidelijk dat de potentiële impact groot kan zijn. Het is de verantwoordelijkheid van fiduciair beheerders om dit serieus te nemen en niet te wachten tot het te laat is.’

Volatiliteit

Een van de belangrijkste factoren die institutionele beleggers terughoudend maakt, is de volatiliteit van de cryptomarkt. Dubach wijst erop dat de

schommelingen in de waarde van Bitcoin en andere cryptomunten een groot obstakel vormen voor beleggers die op zoek zijn naar stabiele rendementen. ‘De volatiliteit van crypto maakt het moeilijk voor institutionele beleggers om het op te nemen in hun portefeuilles, vooral als ze verantwoordelijk zijn voor het beheer van grote sommen geld’, aldus Dubach. ‘Niemand wil het risico lopen om aanzienlijke verliezen te lijden door een plotselinge daling van de cryptokoersen.’

Toch zijn er ook manieren om de risico's van crypto te beheersen, stelt Burger. ‘Een van de manieren waarop institutionele beleggers de volatiliteit van crypto kunnen beheersen, is door het te combineren met andere assets. Idealiter zie je negatieve correlaties met andere asset classes, maar het gebrek aan correlatie, zoals we nu zien, leidt ook tot een beter gediversifieerde portefeuille. Op die manier krijgt de gehele beleggingsportefeuille een verbetering van risico-rendementskarakteristieken.’

Burger geeft aan dat het toevoegen van Bitcoin en Ether aan een klassieke 60-40 portefeuille leidt tot een hoger rendement zonder dat het de volatiliteit significant verhoogt, mits de juiste balans wordt aangehouden. Hij verwijst hierbij naar recente rapporten van BlackRock die dit idee ondersteunen. Volgens hem helpt dit bij het veranderen van de perceptie van institutionele beleggers. ‘Voordat crypto als belegging kan worden overwogen, is het essentieel om eerst fundamenteel achter deze asset class te staan. Beleggers moeten eerst die fundamentele keuze maken voordat ze crypto opnemen in hun portefeuilles.’

Burger merkt op dat eerdere bezwaren, zoals bijvoorbeeld het gebrek aan liquiditeit, van tafel zijn nu institutionele partijen de laatste tijd veel meer bezig zijn met impact investering en daar ook veel te maken hebben met de bezwaren die eerder een belemmering waren voor het opnemen van cryptovaluta in de portefeuille. Dit maakt dat institutionele partijen nu meer bereid lijken om crypto-assets serieus te overwegen.

Tielman benadrukt dat hij blockchain ziet als een nieuwe technologie. De focus moet volgens hem weg van de specifieke assets en verschuiven naar de verdien capaciteit en de nieuwe mogelijkheden van deze technologie. Voor alle activiteit waar nu een centrale, 'trusted', intermediair nodig is, biedt blockchain een alternatief, en het is inherent wereldwijd en 24/7. Dat is volgens hem extreem disruptief. Valuta is slechts een eerste toepassing.

Crypto voor diversificatie

Bender benadrukt dat crypto's, ondanks de hoge volatiliteit, kunnen fungeren als een diversificatie-instrument binnen een bredere portefeuille. 'De correlatie tussen crypto en traditionele assets zoals aandelen en obligaties is relatief laag. Dit maakt het aantrekkelijk voor beleggers die op zoek zijn naar manieren om hun portefeuille te diversifiëren en hun risico's te spreiden.'

Bender stelt dat het overgrote deel van de beursgenoteerde bedrijven – zo'n 96% – op den duur aan relevantie verliest. 'Ze smelten weg als ijsblokjes', aldus Bender. Hij wijst op voorbeelden zoals General Electric, ooit een van de grootste bedrijven ter wereld, dat nu wordt overschaduwed door nieuwere spelers. 'Of neem een bedrijf als Boeing, dat nu aandelen moet uitgeven om 25 miljard op te halen. Het is verstandiger om een obligatie van Boeing te kopen dan een aandeel, en hetzelfde geldt voor Shell.' Bender benadrukt dat de meeste van de huidige grote bedrijven in ons eigen leven zijn opgericht en dat de oprichters nog steeds aan het roer staan, wat volgens hem aangeeft hoe snel de bedrijfswereld verandert.

Volgens Tielman is het een logische stap om via crypto te diversifiëren, vooral als je beseft dat het trustgerelateerde deel van de economie zal migreren naar 'on chain' toepassingen. Deze migratie zal volgens hem zeer disruptief zijn ten opzichte van huidige economische processen, die via gecentraliseerde partijen gefaciliteerd worden. In dat opzicht kan een exposure naar blockchain-technologie in de portefeuille niet alleen een kans zijn, maar ook een 'hedge' ten opzichte van de potentiële bedreiging van de introductie van deze technologie voor bepaalde bestaande beleggingen.

'Voor alle activiteit waar nu een centrale, 'trusted', intermediair nodig is, biedt blockchain een alternatief, en het is inherent wereldwijd en 24/7.'

De uitdaging ligt echter in het selecteren van de juiste toepassingen in samenwerking met diep gespecialiseerde partijen die zowel de technologie als de toepassingsgebieden begrijpen. Alleen dan kun je investeren in de private fase, voordat het netwerk überhaupt live is. Anders ben je veroordeeld tot het kopen van liquide munten waarin de hele wereld speculeert en is het moeilijk verschil te maken. Beleggers moeten niet alleen kiezen tussen platformen en applicaties, maar ook begrijpen welke toepassingen een blijvend bestaansrecht kunnen claimen.

Crypto en ESG

In hoeverre passen Bitcoin en andere cryptovaluta's in een ESG-strategie, met name gezien het hoge energieverbruik van Bitcoin-mining? Martens: 'Bitcoin verbruikt enorme hoeveelheden energie en dat is moeilijk te rijmen met een duurzaam beleggingsbeleid.'

Toch zijn er volgens hem initiatieven die proberen het energieverbruik van Bitcoin te verminderen, zoals het gebruik van hernieuwbare energiebronnen voor Bitcoin-mining. 'We zien dat steeds meer Bitcoin-miners overstappen op hernieuwbare energie, en dat is een stap in de goede richting', aldus Martens. 'Maar het is nog niet genoeg. Er moet meer gedaan worden om ervoor te zorgen dat Bitcoin daadwerkelijk duurzaam kan worden.'

Tielman wijst erop dat andere cryptomunten minder energie-intensief zijn. 'Bitcoin is een uitzondering met het proof-of-work consensusmechanisme. De meeste netwerken gebruiken proof-of-stake, waarvoor dit argument niet geldt', legt Tielman uit. 'Blockchain-technologie in zijn algemeenheid is juist een zeer ESG-vriendelijke technologie. Het is extreem inclusief, transparant, een tegenkracht tegen centralisering, en het biedt >

een nieuw en kansrijk model om wereldwijde problemen als klimaatverandering aan te pakken doordat het op wereldwijde schaal gedrag kan beïnvloeden met de juiste incentives. We zien hier de eerste veelbelovende voorbeelden van.’

Martens voegt eraan toe dat crypto ook kansen biedt voor sociale impact. Hij benadrukt dat de sociale en governance-aspecten vaak onderbelicht blijven, terwijl crypto juist op deze gebieden veel kan betekenen. ‘Veel mensen, zelfs in Europa en de VS, hebben nog altijd geen toegang tot een bankrekening of financiële diensten, en crypto kan daarvoor een oplossing bieden,’ aldus Martens. Hij voegt toe dat blockchain ook een democratische manier biedt om samen beslissingen te nemen over de richting van een protocol of netwerk, wat bijdraagt aan betere governance.

Blockchain in vermogensbeheer

Blockchain biedt een gedecentraliseerde, transparante en veilige manier om transacties vast te leggen, wat een revolutie teweeg kan brengen in de manier waarop vermogensbeheer wordt georganiseerd. ‘Een van de grootste voordelen van blockchain is dat het de noodzaak van tussenpersonen, zoals banken en makelaars, kan verminderen,’ zegt Martens. ‘Dit betekent dat transacties sneller, goedkoper en transparanter kunnen worden uitgevoerd, wat uiteindelijk ten goede komt aan de belegger. Maar wij zijn ook een tussenpartij. We moeten dus nadenken over wat die ontwikkeling voor ons kan betekenen.’

‘Als wij daar niet mee bezig zijn, is er misschien een andere partij wél mee bezig. Dus wij moeten wel,’ stelt ook Elsenburg. ‘We proberen te kijken naar hoe de toekomstige asset manager eruitziet. Er zijn al meerdere apps beschikbaar waarbij jouw account rechtstreeks gelinkt kan worden aan een fund manager.’

Burger voegt hieraan toe dat blockchain-technologie ook kan helpen bij het efficiënter maken van verschillende aspecten van vermogensbeheer. ‘Als we nu bijvoorbeeld kijken naar hoe tokenised money market funds worden ingezet in de uitwisseling van onderpand tussen grotere partijen in de markt, dan is dat voor mij een bevesti-

‘Blockchain introduceert een totaal nieuw, gedecentraliseerd, bedrijfsmodel, dat steeds meer zal concurreren met bestaande, centrale bedrijven en instituten.’

ging dat we aan de vooravond staan van een grote verandering. Het begon met stablecoins, en gaat nu verder met money market funds. De partijen die er nu mee experimenteren, ondervinden hoeveel voordeel het oplevert om op deze manier traditionele assets te managen. Ik denk dat uiteindelijk alles, ook aandelen en obligaties, via blockchain-infrastructuur gaat bewegen. We gaan naar een wereld waarin alle assets wegens grote efficiency-voordelen over dezelfde sporen gaan bewegen.’

Tielman wijst er echter op dat de implementatie van blockchain in de vermogensbeheersector nog in de beginfase zit. ‘Hoewel de voordelen van blockchain duidelijk zijn, zijn er nog veel technische en juridische obstakels die overwonnen moeten worden voordat blockchain op grote schaal kan worden toegepast in vermogensbeheer. Dit zal tijd kosten, maar ik ben ervan overtuigd dat blockchain uiteindelijk de basis zal worden voor veel processen binnen de financiële sector.’

Conclusie

De panelleden zijn ervan overtuigd dat crypto en blockchain blijvende impact zullen hebben op de financiële wereld, maar er is wel verdere professionalisering en regulering nodig. Crypto is niet langer een niche of speculatief speeltje. Grote instellingen als BlackRock en Fidelity stimuleren brede acceptatie en inmiddels tonen ook institutionele beleggers interesse. Er zijn nu gereguleerde financiële producten als crypto-ETF's, en door innovaties als tokenisatie en DeFi ontstaan nieuwe toepassingen. Dat maakt crypto diverser. Hoewel er uitdagingen blijven, zoals op het gebied van volatiliteit en regelgeving, vinden de panelleden het voor beleggers onverantwoord om de mogelijkheden van crypto te negeren, zelfs als je er niet direct in investeert. ■

IN HET KORT

Crypto en blockchain zullen blijvende impact hebben op de financiële wereld.

Er is verdere professionalisering en regulering nodig om crypto tot een succes te maken.

Crypto kan inmiddels rekenen op interesse van steeds meer institutionele beleggers.

Gereguleerde financiële producten als crypto-ETF's en innovaties zoals tokenisatie en DeFi maken crypto diverser.

Er blijven uitdagingen op het gebied van volatiliteit en regelgeving.

Er moet meer aandacht komen voor de verdien-capaciteit en de nieuwe mogelijkheden van blockchain-technologie.